

Hørings svar ny barnevernlov

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato

Saksbehandler: Inger Jørgensen	Arkivsaknr.: 2016/6361-1
--------------------------------	--------------------------

RÅDMANNENS INNSTILLING:

Askøy kommune ønsker å komme med kommentarer og innspill til forslag til ny barnevernlov.

Først og fremst støtter kommunen det løft barnets stemme og barnets behov gis i utkastet til ny barnevernlov. De grep som gjøres med en rettighetsbasert tilnærming og styrkingen av barnets medvirkning er viktige og riktige. Det er også andre grep og presiseringer i utkastet til loven som vi ser møter dagens utfordringer. Det gjelder blant annet behovet for koordinering mellom kommunale tjenester, tydeliggjøring av barnevernets oppgaver og mandat, behovet for støtteperson for foreldre ved omsorgsovertakelse, plikten til å samarbeide med barn og foreldre, behovet for en 'barnevernhelsereform' og rydding i begreper.

Fra et kommunalt ståsted er det viktigste innspill til ny barnevernlov derfor at det i etterkant blir avgjørende at finansiering til kommunene følger med de nye krav og oppgaver. Det er flere ting som vil kreve økte ressurser og disse må følge dersom loven skal bidra til det løft til barnets beste som den tydeligvis har ambisjon om.

Det er noen områder der vi spesielt ser at det er behov for nærmere presiseringer og avklaringer i forhold til ansvar, mandat og ressurser. Et område er forslaget om en støtteperson for foreldre etter omsorgsovertakelse. Dette er et godt forslag, men det bør presiseres hvor det er rett å plassere et slikt tiltak og økonomien må følge med.

I utkastet foreslås det også å presisere at kommunen skal sørge for at barnevernstjenesten til enhver tid er tilgjengelig for henvendelser fra barn og fra andre offentlige myndigheter. I Askøy kommune har det gjennom de seneste år blitt jobbet for å øke tilgjengeligheten til barneverntjenesten gjennom større deler av døgnet. Dette i form av økt barnevernvakt og tilgjengelighet på ettermiddag og kveld. Likevel stiller vi oss undrende til om det er rett prioritering av ressurser at alle kommuner skal bygge opp et beredskap i barneverntjenesten som er tilgjengelig for kontakt hele døgnet. Her bør det være mulig for kommuner å se dette i sammenheng med andre kommunale beredskapsordninger eller andre interkommunale løsninger som er tilgjengelig for kontakt fra barn og tjenester gjennom hele døgnet.

Et annet viktig poeng når det gjelder konsekvensene for kommunen, også i forhold til ressurser, er ønsket i loven om å avgrense barnevernets mandat. Dette kan være et fornuftig grep. Samtidig blir det da viktig å presisere at kommunen må gi andre tjenester et styrket mandat til å jobbe forebyggende opp mot familier og foresatte for eksempelvis å styrke relasjoner og

foreldreferdigheter som kan forebygge behovet for barnevernet sine tjenester. I dag er dette et område vi har stort fokus på i kommunen, men der vi også ser at ingen tjenester har et tydelig nok mandat og ansvar. I avgrensningen av barnevernet sitt mandat bør det derfor følge en presisering av at kommunen må sikre at andre tjenester må overta ansvar. Her vil det være helt nødvendig at det følger med ressurser til å styrke disse tjenester. I den sammenheng er det også et sterkt innspill om at tjenester som følger opp familier og foresatte bør være kommunale og lett tilgjengelige for kommunens innbyggere. De bør være kommunalt forankret og lokalisert i nærhet til øvrige kommunale tjenester for sikre et samordnet tjenestetilbud.

En siste kommentar til utvalgets forslag er en liten bekymring for den økte dokumentasjonsplikt. Forslagene er fornuftige, men det er samtidig en risiko for at økte dokumentasjonskrav i verste fall fører til mer tid brukt på papirarbeid uten at det medfører bedre kvalitet i form av mer aktiv oppfølging av de barn, unge og familier som trenger barnevernets tjenester.

SAMMENDRAG

Avgjøres av: UFL, UKS

Behandles i følgende utvalg: UFL, UKS

Videre saksgang:

Høringssvar innsendes med frist 5/12 2016.

Saksopplysninger:

I november 2014 oppnevnte Regjeringen et utvalg som skulle se på hvordan barnevernloven kan forenkles.

Målet med gjennomgangen av barnevernloven var å bedre rettssikkerheten for barn, og skape et mer tilgjengelig og forståelig regelverk. Utvalget ble gitt i oppdrag å utrede og utarbeide et utkast til ny barnevernlov. Dette utkast er nå ute på høring med frist for høringssvar 5. desember 2016.

Vurdering:

Innstillingen over er basert på en vurdering foretatt av fagsjef Barn og familie, Barnevernleder, rådgiver i fagavdeling Barn og familie i samråd med rådmann og kommunalsjef.

Det er mange momenter i utvalgets høringsutkast. Her er det foretatt en prioritering av hva som er viktigst å kommentere i et høringssvar.

Kommentarene er basert på følgende momenter i høringsforslaget:

Rettighetsbasert lov og barnets medvirkning

Det grunnleggende i utvalgets anbefaling er at ny barnevernlov skal ha en rettighetsbasert tilnærming til beskyttelse av barn. Loven er søkt utformet for å sette barnets beskyttelsesbehov i sentrum. Det foreslås blant annet en ny overordnet bestemmelse som regulerer barnets rett til omsorg og beskyttelse samt prinsippet om barnets beste. Utvalget mener det vil være nødvendig med en skjønnsmessig bestemmelse, fremfor å detaljregulere rettighetene i loven.

Barnets medvirkning er styrket i loven gjennom flere grep; senkning av aldersgrensen for partsrettigheter, direkte uttalerett for barnevernstjenesten og fylkesnemnda, krav til

dokumentasjon av barnets medvirkning samt krav til begrunnelse av hvilken betydning barnets mening har hatt i barnets beste-vurderingen i vedtak etter loven.

Plikten til koordinering

Utvalget mener det bør lovfestes at kommunen har en plikt til å samordne tjenestetilbudet til barn, og at kommunen skal utarbeide en langsiktig plan for arbeidet med barn og unge. Utvalget foreslår også å lovfeste en plikt for kommunen til å samordne det kommunale tjenestetilbudet rettet mot et bestemt barn.

Koordinering er, har alltid vært og vil sannsynligvis alltid være, en utfordring. Når det lykkes blir oppfølgingen av det enkelte barn og familie betydelig bedre. Det er derfor på sin plass å vektlegge dette tungt i enhver ny lov som gjelder barn og unge. Her er det avgjørende at alle tjenester pålegges et ansvar for koordinering og samarbeid. Det foreslås også å lovfeste at barnets behov skal være det grunnleggende hensyn ved samarbeidet mellom tjenestene. Denne presisering er berettiget, men vil i praksis kunne bli utfordrende, blant annet fordi det langt fra alltid er enighet om 'barnets beste', hverken mellom tjenester og fagpersoner eller mellom barnet selv og disse tjenester og fagpersoner.

Tydeliggjøring og avgrensning av barnevernets mandat

Utvalget fremhever at barnevernstjenesten i dag har et vidt ansvarsområde og mange ulike oppgaver, fra forebyggende virksomhet for å bedre levekårene til alle barn i kommunen, til tvangsvedtak som for eksempel omsorgsovertagelse av barn og at flere tilsyn har avdekket mangler ved barneverntjenestens utøvelse av sine kjerneoppgaver. Utvalget mener barneverntjenestens ansvar bør innskrenkes og tydeliggjøres.

Dette kan være et fornuftig grep. Det avgjørende blir imidlertid at andre tjenester får utvidet sitt ansvar, mandat og mulighet til å jobbe forebyggende opp mot barn og familier. Dette kan kreve en forskyvning av ressurser mellom tjenester.

Støtteperson for foreldre og plikten til å samarbeide med barn og foreldre

Utvalget foreslår å etablere en ordning med en støtteperson for foreldre etter omsorgsovertakelse. I sammenheng med dette foreslås det også å lovfeste at barneverntjenesten skal følge opp foreldre etter vedtak om bosted i institusjon samt et oppfølgingsansvar ved hastevedtak. Disse grep skal ses i sammenheng med forslaget om å innføre en plikt for barnevernet til å utøve sin virksomhet med respekt for og i samarbeid med barnet og barnets foreldre.

Behovet for en 'barnevernhelsereform'

Utvalget peker på utfordringene i samarbeidet mellom barnevern og spesialisthelsetjenestens psykiske helsevern for barn og unge (BUP). Utvalget mener det er behov for å utrede en egen 'barnevernhelsereform' for å avklare ansvarsforhold og få til en bedre samordning mellom barnevern og psykiske helsetjenester. Utfordringer på dette område er også kjent for barneverntjenesten i Askøy og forslaget om en helsereform er ønskelig.

Døgnbasert tilgjengelighet

Utvalget fremhever at det er viktig at barnevernstjenesten kan gi nødvendig omsorg og beskyttelse til barn til enhver tid og det foreslås at det presiseres i loven at kommunene skal sørge for at barnevernstjenesten til enhver tid er tilgjengelig for henvendelser fra barn og andre offentlig myndigheter.

Økte krav til dokumentasjon

Det er flere elementer i utvalgets forslag som stiller økte krav til dokumentasjon for ansatte i barneverntjenesten. Dette er noen av de nye kravene: dokumentasjon av barnets behov samt krav til at begrunnelsen av vedtak viser hvordan barnets beste er vurdert, dokumentasjon av barnets medvirkning, begrunnelse av hvilken betydning barnets mening har hatt i barnets beste-vurderingen, begrunnelse hvis en innkommet melding henlegges uten videre undersøkelse, begrunnelse og enkeltvedtak dersom en sak henlegges etter endt undersøkelse, utarbeidet plan for undersøkelsen, journal føres for hvert barn

Kravene er rimelige og vil bidra til å styrke fokus på barnets beste og barnets rett til medvirkning. Samtidig er det alltid en risiko for at det er selve dokumentasjonen som kommer i fokus og få prioritert tid på bekostning av tiden til aktivt å følge opp barn og familier for å ivareta barnets behov.

Folkehelseperspektiv:

I et folkehelseperspektiv er det de universelle tiltakene som er de viktigste for å påvirke folkehelsen i positiv retning. Forslaget til ny barnevernlov innebærer at kommunen alene bør ha ansvaret for forebyggende arbeid rettet mot alle barn og familier. Samtidig ligger det i forslaget en avgrensning av barnevernets mandat og oppgaver som innebærer en innskrenkning i plikten til å delta i forebyggende arbeid rettet mot alle barn. I et folkehelseperspektiv er det derfor avgjørende at andre tjenester får et tydelig ansvar og mandat til å ivareta det forebyggende arbeidet inn mot alle barn og foresatte.

Økonomi:

I sammendraget står det at «Utvalget har ikke sett det som mulig å gi et konkret anslag for de merutgifter eller innsparinger forslagene medfører. Enkelte av forslagene i utvalgets utkast til ny barnevernslov antas å ha både økonomiske og administrative konsekvenser». Etter gjennomgang av utkastet er det åpenbart er det ikke er tale om noen innsparinger fra et kommunalt ståsted. Det er liten tvil om at endringene som foreslås vil føre til økte kostnader for kommunen. Forslaget innebærer også en presisering av at «Barnets rett vil gjelde uavhengig av kommunens ressursituasjon [...]». Som beskrevet i innstillingen vil også konkrete oppgaver som døgnerberedskap, støttekontakt for foreldre og behovet for å bygge opp tjenester utenfor barnevernet medføre økte utgifter i kommunen.

Kleppestø, (sett inn dato)

Eystein Venneslan
Rådmann

(fyll ut navn)
Fagsjef